

Net, at han ikke længere er undergivet de øvrige Indskrænkninger, som Lovforslaget ellers paalægger ham, hvad hans Fæstegods angaaer, og hvorved Tilstanden for vordende Fæstere bliver mindre god, end den vilde være uden disse Indskrænkninger. Men, selv om man, hvad jeg i og for sig ikke har Noget imod, vil gaae dertil, at man siger, at der ikke skal være Spørgsmaal om, at Godseierens Tilbud skal kunne fritage ham for de i Lovforslagets §§ 1—4, saaledes som disse nu ere vedtagne, indeholdte Indskrænkninger, saa at altsaa det Gode, som Godseieren optaaer ved at gjøre disse Salgstilbud, indskrænktes til, at han ogsaa efter den 1ste Januar 1875 beholder Retten til at indtage den 10de Gaard, antager jeg dog, at ogsaa dette er en Omstændighed, hvorpaa det kan være heldigt, at de Fæstere, som ikke ville kjøbe, blive gjorte opmærksomme, især da den Enkelte jo ikke kan vide, om ikke Udtagelsesretten kan komme til Anvendelse paa hans Sted, naar hans Fæste ophører. Det er dette, jeg har tilfattet ved Bestemmelsen i § 16. Jeg skal isørigt gjentage, hvad jeg bemærkede i Begyndelsen af mit Foredrag, at saaledes som Stemningen her har vist sig igaar ved Afstemningerne i denne Sag, saa er Lysten til at forhandle videre derom og Haabet om, at Forhandlinger om Sagen ville føre til et heldigt Resultat i denne Samling, meget svækket hos mig, og dersom der derfor ikke skulde vise sig — hvad jeg rigtignok ikke ventur vil vise sig — en ganske overordentlig Tilslutning til mit Forslag eller idetmindste til dets Hovedtanke, saa agter jeg paa et senere Trin af Forhandlingen at tage Forslag under Nr. 30 tilbage, idet jeg vil søge min Tilfredsstillelse i, at denne Tanke nu dog er kommen frem i Lovsform, skjøndt det jo vel, efter den Charakter, som Ordføreren har givet det, skal være i en uforstaaelig Form; men jeg trøster mig til, at den, som beskæftiger sig alvorlig med Sagen, nok vil komme til en Erkjendelse af, hvad Tanken i Forslaget har været, og jeg vil haabe, at, naar denne Tanke senere igjen kommer frem, den da vil komme frem i en Form, saa at den kan blive gjort gjældende.

See saavel af Betænkningen som af Vædringsforslagslisten, at jeg ikke er istand til at tiltræde de sidste 5 Paragrapher. Det almindelige Stændpunkt, hvorpaa jeg har stillet mig, skal jeg ikke komme tilbage til, da jeg troer tilstrækkelig tydeligt at have udviklet det saavel i Betænkningen som mundtlig igaar, men jeg skal kun ganske kortelig gjenneemgaae disse Paragrapher een for een. Hvad § 7 angaaer, da gaaer den ud paa at borttage Retten til at indtage den 10de Gaard, naar Godseieren har solgt 9 Gaarde. Der blev udtalt af den ærede Ordfører, at denne Ret ikke havde virket saameget, som man havde ventet, til Selveieendoms Fremme. Egeoverfor den Uttring er det jo umuligt at fremsætte noget som helst Bemærkning for den modsatte Mening, men jeg tør dog udtale den Mening, at da der i Lovet af 9 Mar. fra 1861—70 er overgaaet til Selveieendom — om jeg ikke fæller — over 3,000 Gaarde, synes dette mig at være et ret smukt Resultat, som neppe vilde være fremkommet, hvis ikke den Ret, som man her vil borttage, havde eksisteret. Jeg maa dernæst gjøre opmærksom paa, at det ikke var Godseierne eller godseierlige Indflydelse, som frembragte Loven af 19de Februar 1861, men den daværende Regjering og den daværende Rigsdag fandt, at der kunde være en vis Billighed i, naar man gik ind paa stærkende Bestemmelser i Fæstelovgivningem, for dertigennem at fremtvinge en større Lyst, end der hidtil havde været hos Godseierne til at sælge, at der da ogsaa blev givet en anden og større Præmie herfor end blot den, at Godseierne fik Penge under Hænder istedetfor Jord, idet de fik Lov til at indtage en Deel af Bondejorden til fuldstændig sit Raadighed. Jeg er overbevist om, at hvis man vil ophæve denne Ret, saa vil den ganske naturlige Virkning være den, at Lysten til at sælge formindskes meget betydeligt. §§ 8 og 9 har jeg ved 1ste Behandling udtalt mig om, at jeg nok troede at kunne forsvare at gaae ind paa, forsaavidt det i det Hele taget maatte lykkes at komme til en Overenskomst mellem de forskjellige Ansættelser i denne Sag. Da dette imidlertid jo saa langt fra har været Tilfældet, at tværtimod Udvalgets Fleertal har frem-

Scavenius. Ærede Medlemmer ville